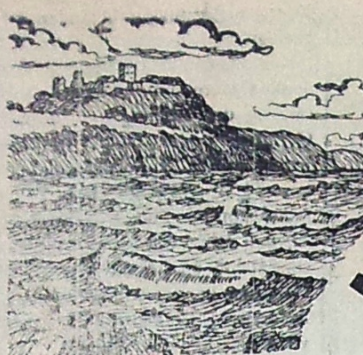
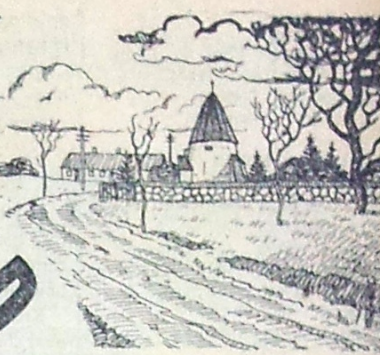

NORD-BORNHOLMS UGEBLAD

Udgives af et Interessentskab.
Ansvarshavende: Otto Gornitzka.
Telefon 74.
Trykt i Allinge Bogtrykkeri.

Udgaar i et Antal af 1600 Eksempl.
og forsendes gennem Postvæsenet
til alle Hjem i Allinge-Sandvig,
Ølsker, Rutsker, Rø og Klemensker

Nr. 330

Fredag den 9 Januar 1920

9de Aarg.

„Nord-Bornholms Ugeblad“

Trykkes i et Antal af mindst 1600 Eksempl.
og forsendes gennem Postvæsenet i Allinge-
Sandvig, Ølsker, Rutsker, Rø og Klemensker.

„Nord-Bornholms Ugeblad“

har den største Udbredelse i Nordre Herred
bliver læst i ethvert Hjem og eger sig der-
for bedst til Avertering.

„Nord-Bornholms Ugeblad“

optager gerne Bekendtgørelser af enhver Art
saasom Køb, Salg, Foreningsmeddelelser,
Efter- eller Aflysninger, Auktioner etc.

„Nord-Bornholms Ugeblad“

udgaar hver Fredag, kan bestilles paa alle
Postkontorer samt paa Bladets Kontor og
koster 1 Kr. halvvaarlig.

Kunder og Handlende

Det private Initiativ
og Brugsforeningerne.

Af Søren Vasegaard i „Vore Herrer“.

—O—

En Aften i Efteraaret sad et lille
Selskab af den jævne Middelstand
paa Frederiksberg og drøftede For-
holdet mellem de Handlende og
Kunderne. Da der blandt Selskabet
ogsaa befandt sig en Brugsforenings-
Mand, kom Talen naturligt ogsaa
ind paa denne Form for Vareomsæt-
ning, og da der desuden var en
fhv. Detaillist til Stede, behøver det
ikke nøjere at begrundes, hvorfor
Diskussionen ogsaa kom ind paa
Forholdet mellem de frie Handlende
og Brugsforeningsvæsenet.

Da det imidlertid viste sig ugør-
ligt at bringe Ordskiftet til Ende
inden borgerlig Sengetid, endes
man om at opfordre Underlegnede
til at underkaste det mangesidige
Problem en lidenskabsløs Undersø-
gelse, en Opfordring jeg modtog
med Glæde, saa meget mere som
jeg i en Aarrække i al Beskedenhed
har foretaget en Del Undersøgelser
og anstillet en Række lagtagelser
i det praktiske Liv. Med den fore-
staaende — eller rettere foreslaa-
ede Erhvervskontrol for Øje
tillader jeg mig desuden at tro, at
mine lagtagelser kan have lidt In-
teresse for en større Kreds. Emnet
vedkommer os alle, idet vi jo alle
er enten Kunder eller Handlende,
hvortil kommer, at de Handlende
jo igen er Kunder hos hinanden
indbyrdes.

I.

Spørgsmaalet, hvorvidt de Hand-
lende har været daarligt eller godt
stillet under Krigen, og hvorledes
de sidder i det nu, besvares meget
forskelligt. Man behøver ikke at
gaa til Protestmøder hos Grønthand-
lere og Høkere og til Diskussions-
møder mellem Socialister og Konser-
vative for at blive klar over denne
Kendsgerning. Man kan bare spørge
de Handlende selv.

Nu vil mangen retroende Kunde,
som har vænnet sig til at betragte
de Handlende som Varefordyrere ex
professo rimeligvis sige, at det
er en plumret Kilde at øse af. Dette

er nu dog ikke rigtigt i al Alminde-
lighed, og under alle Omstændighe-
der har de dog Ret til at blive
hørt, i Henhold til Sætningen au-
diatur et altera pars. Jeg har
derfor heller ikke forsømt denne
Oplysningskilde, og jeg skal paa
Grundlag af de indhentede Udtalel-
ser søge at give en objektiv Freim-
stilling af Situationen, idet jeg gan-
ske ser bort fra de Tilfælde, der
falder ind under det Omraade, som
har været forbeholdt Assessor Tho-
rups Behandling. Lad mig vælge
et Par Eksempler, som jeg maaske
tør betegne som typiske:

I en af de frederiksbergske Hoved-
gader ligger en Cigar- og Vinforret-
ning, som Indehaveren i Løbet af
Krigsaarene har arbejdet op til det,
han kalder en god Forretning. Hans
Soliditet som Betaler er hos
alle Firmaer hævet over alle Skyg-
ger af Tvivl. Han har indstillet sin
egen og sine Medhjælperes Ekspedi-
tion efter de allermest moderne
Principper, hvoraf Hovedpunktet er
dette: Ingen Kunde skal vente
saa meget som et halvt Mi-
nut paa Ekspeditionen. Føl-
gen er, at han sælger mere i sam-
me Tid end en Kollega paa et kø-
benhavns Hovedstrøg, hvor Kun-
derne maa vente til det passer Ek-
spedienterne at afbryde deres indbyr-
des private Samtale — eller intime
Telefonkonference.

Men Følgen er endvidere, at Gros-
sister og Fabrikanten i vareknappe
Tider sørger for at Frederiksberg-
Manden har de Varer og Mærker,
som er efterspurgt. Her ligger Pen-
gene — om det skulde ønskes —
paa Bordet ved Varens Aflevering.
Medens de smaa Handlende i Side-
gaderne klager over, at de ikke kan
faa de Varer, de skal bruge, saa
har Hr. Petersen (lad os kalde ham
saaledes) altid, hvad der spørges
om.

(I en Parentes bemærker jeg, at
naar det ofte er paastaet at Cigar-
fabrikkerne producerer færre Cigarer
end før, er dette nok ikke rigtigt.
De præsterer ca. det dobbelte Antal
i Forhold til sidste Aar, men der
kan ikke skaffes Arbejdskraft til yder-
ligere Forhøjelse af Produktionen.
Deraf kommer den tilsyneladende
Rationering.)

Hr. Petersen indrømmer, at hans
Omsætning er steget til det tredob-
belte af det, den var før Krigen og
de første Krigsaar. Og selv om Gen-
nemsnitsavancen er lidt lavere, selv
om Udgifterne til Ekspedient og
Bydreng, Lys og Varme, Rengøring
og Vinduespuddning er betydelig
højere, saa har til Gengæld Husle-
jen været nogenlunde stabil. Han
har altså „en god Forretning“. Han
„klager ikke“.

Modstykket til denne Forretning
er en lille Brændselsforretning i en
frederiksbergske Sidegade. Den pas-
ses af Manden — han kan hedde
Hr. Hansen — og hans Kone. Men
den er praktisk talt lagt øde af Man-
gel paa Varer. Kulrationeringen be-
røvede ham hans væsentligste Ind-

tægtskilde, og derfor har det ingen
reel Betydning for ham, at hans
Husleje heller ikke er steget.

Mellem disse to Yderligheder lig-
ger en Række andre Handlende i
forskellige Brancher. En lille Lin-
ned-Forretning paa Christians-
havn, som er arbejdet op paa Grund
af Indehaverens, Frk. Jensens, hartad
geniale Evne til at erstatte de Varer,
hun ikke kan faa, med elegant Da-
melinned, som hun tryller frem paa
sin Maskine i de Timer, da Butiken
er tom for Kunder, — rene Eventyr
af kombinerede Blonder og Festons
paa det hvide Lærred. Hun supple-
rer altsaa sit manglende Lager med
sit Slid om Altnerne og i de
Stunder, der ligger mellem hendes
Gang ind i Butiken for at meddele
hamstrende Kunder, at hun ikke
har det, de søger.

Urtekramforretningen,
som ærligt og redeligt søger eller
søgte at stille Kunder tilfreds ved
en samvittighedsfuld Fordeling af
de knappe Rationer, medens dens
Indehaver efter Lukkelid havde fuldt
Arbejde til Sengetid med at tælle
op og sortere de velsignede Mær-
ker.

Spækhøkeren, som har haft
sin Hyre med at partee de faa Svin,
Flæskeordningen tildeler ham, saa
ingen hæderlig Kunde faar mindre,
end hans Mærker giver ham Ret til
og dog heller ikke mere, end der
er forretningsmæssig Balance i Tin-
gene.

Eller tænk bare, hvilket Arbejde
Brødmærkerne har givet Bagerne,
og hvilke Snarer disse Mærker lagde
for Foden af en svag Karakter.

Emnet er udtømmeligt. Publikum
har kun gjort sig saare ringe Umage
med at forstaa de Skar, Krigs-
tiden dannede for den lille Handlen-
des Bestræbelser for at holde en
uangribelig Kurs. Han maatte paa
Fingrene kunne den Katekismus,
Indenrigsministeren daglig forøgede
med nye og store Bud, hvis han
ikke enten vilde handle sig selv
i Ruin, eller ødelægge det gode
Forhold til sine Kunder, eller
blive tilsagt til Forklaring i Krimi-
nalretten. O. s. v. Den, som har set
og forstaaet disse utrolige Van-
skeligheder, kan ikke undlade at
udtale, at den store hæderlige De-
tailhandlerstand utvivlsomt havde
fortjent en bedre Skæbne end at
blive lagt for Had af det Publikum,
der dog er dybt interesseret i at
være gode Venner med denne Stand.

Vel sandt, der er braadne Kar i
alle Lande. Der er naturligvis Hand-
lende, som har benyttet sig glubsk
af Varemanglen, og som har lidet
Begreb om menneskelig og hæder-
lig Omgang med Medskabninger.
Men der er tilvisse en ingenlunde
ubetydelig Stab af Kunder, hvis
Egenskaber fuldt ud opvejer disse
uheldige Undtagelser.

II.

For imidlertid at kunne bedømme
den almindelige Situation nogenlun-
de retfærdigt, maa man erindre, at

i Forholdet mellem Handlende og
Publikum indtager de første et fast
og blivende Standpunkt, medens
Kunderne er det vigende, flygtige,
skiftende Element. Hermed men-
er jeg, at Detaillisten er tvungen
til at blive ved sin Forretning,
medens Kunderne gaar løse om-
kring.

Deraf følger, at Kunder søger der-
hen, hvor de kan finde det, de sø-
ger. Under Krigstider og unormale
Tiders Vareknaphed bliver det der-
for som før bemærket de store og
grundfæstede Forretninger, som hø-
ster Profitten. Skal Storhandelen
til at sortere sine Kunder, fordi
ikke alle kan faa, saa foretrækker
den naturligvis principielt at forsyne
de Handlende, som har den stør-
ste Omsætning, yder den største
Sikkerhed for Betalingen og har den
ældste Forbindelse med de leverende
Firmaer.

De løsgaaende Kunder er i det
hele taget et Moment af den største
Betydning. I disse Tider, da man
faktisk ikke har noget, der blot lig-
ner en fast Pris paa en Mængde
Varer, og da talrige Familier, der
ikke har faaet Dækning for Dyrtidens
voldsomme Stigning, er interesseret
i at købe saa billigt som muligt —
i disse Tider maa en Mængde Hus-
modre gaa paa Vandring fra
Forretning til Forretning for at er-
fare, hvor der er billigst.

Eks. En Husmoder skulde bruge
en Salleriknold til Middag, henvendte
sig i en Grønthandel og fik et Eks-
emplar præsenteret til 50 Øre (før
Krigen ca. 10 Øre). Hun syntes,
det var for dyrt og fik til Svar, at
man ogsaa havde nogle til 25 Øre.
Det fremdragne Eksempel viste sig
at være saa mikroskopisk, at Damen
lod den ligge og gik. I samme
Gade, nogle Numre højere oppe,
forlanges kun 40 Øre for en Salleri-
knold af samme Størrelse som
den, der i den første Forretning
skulde betales med 50.

Dette er kun et Eksempel af mang-
foldige. 10 Øre er naturligvis ikke
mange Penge — i disse Tider —
men 20 Procents Forskel i
Prisen bliver dog til Penge i en
Husholdning, naar de lægges paa
eller trækkes fra.

Det er den Slags Oplevelser, som
faar Husmodre i vore Dage mere
end til at gaa paa Vandring, i Vir-
keligheden faar de dem til at gaa
paa Jagt. Men det er ikke den
eneste Grund. Der er en anden,
som har mindst ligesaa stor Betyd-
ning i saa Henseende:

Det tør forudsættes bekendt, at
der var en Periode under Slutnin-
gen af Krigen, da Ekspedienterne i
en stor Del Forretninger blev opdra-
get til at svare Kunderne, naar der
i Butikken blev spurgt efter sjældne
Varer; Det har vi ikke! Naturlig-
vis var det nødvendigt at svare
saadan overfor en vis Gruppe Per-
soner, der trawlede Byen for at
hamstre. Der var intet at sige
til, at en Forretning, der laa med
en stærkt begrænset Beholdning af

en efterspurgt Vare, søgte at bevare
denne til Fordel for de faste Kun-
der.

Men denne Reserveringstaktik gik
let og hurtigt over i Blodet paa
visse psykologisk modtagelige Indi-
vider i Ekspedientkredse. Dels var
det en nem Maade at afslædige en
Kunde, dels gav den mangen under-
ordnet Person en billig Forestilling
om, at han i Virkeligheden var en
højt betydningsfuld Herre, og ikke
en almindelig Diskespringer, siden
han kunde afvise en Kunde paa
denne nemme Maade. Navnlige er
det sandsynligt, at Ekspedientens
Selvfølelse har tillaget i Styrke, hvis
han vidste, at den efterspurgte Vare
i Virkeligheden var til Stede, thi
i saa Tilfælde var han jo bleven
udstyret med Myndighed til at af-
gøre, om den spørgende Kunde
burde betjenes eller ikke. Han var
med andre Ord bleven en Herre
med Magt.

Erfaringen viser imidlertid, at den
kvindelige Betjening i Butikkerne
ogsaa har formaet at udnytte denne
Situation efter Evne. Naturligvis
kan saadanne Ekspeditricer være
saare søde, men der skal i mange
Tilfælde kun en højt ubetydelig
Anledning til at omskifte det søde
med det næbbede, og til denne Me-
tamorfose afgav uægtelig disse Til-
stande en højt bekvem Anledning.
Fælles for begge Butiksaanders
Køn var jo dette, at det afvisende
Svar ikke gav noget Skaar i deres
Løn.

Det turde nu være uden for al
Tvivl, at den minimale Grad af Høf-
lighed, en i Starten høflig Kunde
ofte møder i mange større Forret-
ninger endnu et Aar efter Krigen,
har sin Oprindelse herfra.

Men dette har den største Indfly-
delse paa Kundernes Vandring.
Og jeg skulde tro, at netop dette
Forhold i Længden vil komme de
Forretninger til gode, hvis Indeha-
vere i videst mulig Udstrækning
selv deltager i Ekspeditionen. Per-
sonlig kan jeg sige, at jeg kun én
Gang lader mig uhøflig behandle
af en vigtig Ekspedient eller en
næbbet Ekspeditrice.

Forls.

Skæbner.

I.

Han kom fra fjerne Lande
paa Gangeren den graa;
for Borgen holdt han stille
og langlig mod den saa.

Der stod hun, højt paa Svalen,
endnu som Dagen skøn;
og deres Øjne mødtes
endnu engang i Løn.

For Vinden lod hun flage
til Tegn det sorte Baand;
saa skjulte sine Øjne
hun med sin hvide Haand.

Med bøjet Hoved red han
fra Borgen bort igen,
red uden Rast og Hvile —
spørg ikke om, hvorhen.

Jeg fik ej Blund i Øjet fra Kvæld til det blev lyst; mig var det hele Natten, som græd der nogen tyst.

Saa hørte jeg i Haven en Lyd af lette Skridt, og saa et Glimt i Flugten af noget slankt og hvidt.

Mig tykkes, nogen løste fra Broen hist en Baad; end genlød i mit Øre en Kvindes sagte Graad.

Nu lyser Morgensolen, og Graaden er forbi; en Baad paa Vandet driver, men ingen er deri.

Ernst v. d. Recke.

En By i Østen.

—x—

Singapore ligger paa den lille Ø ved Spidsen af Malakkahalvøen, Bagindiens sydligste Del. Den er Anløbsplads for Skibe fra Europa til Kina, Japan og de store og frugtbare østindiske Øer, og dens Befolkning er derfor i høj Grad blandet. Der er kun nogle faa Tusinde Europæere, og Kineserne udgør langt den største Del af de ca. 250,000 Indbyggere, medens Resten hovedsagelig bestaar af forskellige østindiske Folkeslag og Japanesere. Byens østerlandske Præg møder en allerede ved Indsejlingen, hvor forskelligt farvede Mennesker, halvnøgne eller i spraglede Dragter, raaber og skriger, og hvor Rikshawerne, tohjulede Vogne for en eller to Personer, der trækkes af Kulier, kinesiske eller andre lavistaende Arbejdere, holder i lange Rækker.

Det europæiske Kvarter er smukt med store Hoteller. Der er meget varmt, og de farvedes Arbejdskraft er billig. Derfor lever de hvide Mennesker der ude et flot Liv efter jævne europæiske Begreber. Man gaar saa godt som aldrig, men kører i Rikshaw eller Bil — Sporvognene bruges kun af de farvede — og har en Kinesertjener paa hver Finger. Der gives ingen Mellemvej. Enten lever man saaledes og lader sig opvarte, eller ogsaa kan man overhovedet ikke være der.

Kinesernes By er en fuldstændig Modsætning.

Fornøjeligt er det at køre gennem denne Del af Byen om Dagen, men endnu mere interessant er det om Aftenen, naar alle er vendt hjem fra Arbejde.

En Kinesers Fordring til Plads i Boligen er yderst ringe, og Gaderne er derfor uhyre tæt befolkede, og der er for en nyankommen Europæers Øjne en Vrimmel og Forvirring uden Lige.

Paa selve Gaden er der ved begge Sider transportable Butiker, hvor der handles med alle mulige Ting, kørende Restaurationer, om hvilke Folkene sidder paa Hug og spiser sølsomme Retter, og vandrende Køkkener med Komfur paa den ene Ende af Bærestangen og Køkkenredskaber paa den anden.

Alt foregaar paa Gaden; man køber Mad, spiser, drikker, sover og gør Toilette, hører Musik og Dans, giver Forestillinger og Fremvisninger, leger og slaas.

Og naar hele denne Vrimmel af gamle, uhyggeligt rynkede, gule Mænd og Kvinder, anavsedde Unger, sorte Kulier og Handlende med lange Haarpiske, "flotte" unge Mænd og "Damer" i spraglede Dragter o. s. v., o. s. v., der fylder Gaden, saa man kun ganske langsomt kan komme frem ved Rikshawkuliernes idele Raab, kun oplyses af søvnige Lamper, kommer man uvilkaarligt til at tænke paa "Østens Pragt", og som saadan kunde det nok ogsaa

opfattes, hvis det hele blev flyttet ind paa et Teater, og Snavset og Lugten blev taget af det, og det blev set i passende Afstand og i passende Belysning.

Dønninger fra Verdenskrigen.

Ret meget har disse fjerne Egne ikke mærket til det store Opgør i Europa, men svage Efterdønninger bevæger ogsaa Vandene her.

Kineserne er i høj Grad opbragt over Japanernes Forsøg paa at bemægtige sig Shantung, den tættest befolkede og rige Provins i Kina, og det kom for en Maanedes Tid siden til et lille Opgør, hvor Kineserne tømte nogle japanske Butiker og satte Ild paa Varerne. Nogle faa Mennesker blev dræbt, men det engelske Militær greb ind og fik meget hurtigt tilvejebragt Ro.

Noget Ernæringsraad har hidtil ikke været nødvendigt, men sidste Aar var Rishøsten meget lille og blev til Dels opkøbt af Japaneserne samt af de hvide for at mætte Europas sultende Munde, og Følgen er blevet Mangel i Risens Hjemland. Man har derfor nu maattet skride til regulerende Indgreb og fastsat Rationer paa saavel Ris som Hvedemel. Nogen effektiv Kontrol med Overholdelsen af de givne Bestemmelser har dog ikke været mulig blandt en saadan halvciviliseret Befolkning, men det synes at virke nogenlunde efter Bestemmelsen.

I Verdens fjerneste Egne har danske Mænd været med i Krigen. Der kom 16 Sønderjyder, som blev taget til Fange ved Kiautschau Fald, og som har siddet som Fanger i 5 Aar bag høje Plankeværker i Japan. De har saare lidt tilovers for Japanerne, som i de 5 Aar har givet dem en Behandling, der er under al Kritik.

Gummilandbrug.

I Malakkahalvøens frugtbare Klima kan næsten alle tropiske Planter vokse. Kaffe, Sago, Sukker, Peber, Kokos, Ananas, Bananer osv. spiller en ret stor Rolle, men det synes at blive trængt mere og mere tilbage for Gummitræerne.

Gummidyrkningen og Gummiindustrien har i de sidste ca. 50 Aar taget et saa vældigt Opsving, at det sikkert er uden Sideslykke i Historien.

Kautschuk er ikke noget nyt, men var velkendt af Sydamerikas Indianere, da Kolumbus ankom. Man har tidligere kun faaet det fra vildtvoksende Planter, og der er ca. 100 forskellige tropiske Planter, som giver Gummi af større eller mindre Værdi. Store Kvantiteter af Gummi blev udvundet af disse af de Indfødte, som strejfedes gennem Skoven. Da Cykle- og Automobilindustrien for Alvor tog Fart, blev det imidlertid klart, at de vildtvoksende Træer ikke i Længden kunde forsyne Verden med dens uhyre stærkt stigende Forbrug af Gummi, som nu tillige anvendes til Tusinder af forskellige Ting i civiliserede Folks daglige Liv.

En Ekspedition blev da udsendt til den tropiske Del af Sydamerika for at finde og hente Frø fra det bedste Gummitræ, som har vist sig at være "Hevea brasiliensis", som nu er meget udbredt i Troperne.

Planten, som til dagligt Brug i Danmark gaar under Navn af Gummitræ, er "Ficus elnatica", som imidlertid nu spiller en underordnet Rolle for Gummidyrkningen i det store.

Det første Arbejde ved Anlæg af en Plantage er at hugge Træerne om i Junglen, lade dem tørre lidt og saa sætte Ild paa det hele. Man gør kort Proces: Ilden renser Jorden for Ukrudt, og Asken gøder.

Saa graver man Huller i Jorden og saar Frø eller planter smaa Træer, og i de følgende 3 Aar er der kun

at holde Jorden ren for Ukrudt mellem Træerne.

Hvor Træerne malkes.

I det fjerde Aar begynder Tapningen. Denne gaar for sig paa den Maade, at en indfødt Arbejder med en særlig indrettet Kniv skærer en Y formig Rende i Barken ind til Træets Danne sesvæv. Den hvide Mælkesaft begynder da straks at sive ud og løber ned i en lille Kop, som er anbragt, hvor Rødderne løber sammen.

I Løbet af et Par Timer siver der ca. en halv Kopfuld ud, saa lukkes Porerne af stivnet Gummi, og for at faa det til at løbe igen, maa der skæres et tyndt Lag af med Kniven. Træerne "malkes" paa denne Maade en Gang hver Formiddag, og der er ingen Goldperiode, man kan blive ved hver eneste Dag i 40 Aar eller mere.

Arbejderne gaar rundt og samler Mælken i Spande, som bæres til "Mejeriet", Gummifabrikken, hvor det vejes, og hvor der gives Betaling for Arbejdet efter Kvalitet.

Produktet renses, gøres ensartet m. H. t. Vandindhold og løber ud i store Kar, hvor det tilsættes Syre, saaledes at det løber sammen — koagulerer —, en Proces, der i det hele ganske svarer til Ostefabrikationen i hjemlige Mejerier. Produktet ligner da ogsaa ganske Ostemasse, indtil det bliver vasket, preset og tørret i Røgovne. Saa er det store, brune Plader, som sorteres efter Kvalitet, pakkes i Kasser og eksporteres.

Gummien er nu færdig, men for at gøre den mere holdbar bliver den paa de egentlige Gummivarefabriker vulkaniseret, d. e. behandlet med Svovl eller paa anden Maade.

I øvrigt er Gummien brugbar lige fra Træerne, og punkterer man med sin Cykle i en Gummiskov, kan man blot skære en Rende i et Træ og tappe det fornødne Klistet ud til Lapningen.

N. Kamp p.

Smædeviser.

Af Harald Bergstedt.

Jeg blev en Dag saa syg, saa syg — saa bleg som Mel, saa hjertemig. I Øjet stod en Taarerad, for Brystet store Klumper sad. Jeg tænkte straks og trak mit Vær: min sidste Stund var kommen nær.

Jeg vandred ud af Byens Røg, men lige sort mit Blod det fløj. Der var et Tryk i Vejens Blæst, som Luften selv var fyldt med Pest. Og Smaa og Store fjotted om naragtigt, hvorsomhelst jeg kom. Jeg flygted dybt i Skoven ind, hvor Siammer stod med gammelt Spind — hvor al den Lyd og Larm, der lød, var Bækkens Vand, der tungt sig brød.

Da fik jeg min Forlørnings Stund. Jeg spiled som en Port min Mund, mens Sveden haged af min Top, og gylped fjorten Bisper op ... ti — tyve Stabler trykt Papir ... ni — ti politiske Partier ... en Rigsdag møgfuld af Taktik ... et helt Parnas for fuld Musik ... Komik, Tragik, Plastik, Mimik ... bestandig Mellemgulvet gik.

Af Meninger en Klistergød, som ingen Verdens Ting betød ... Foreninger, jeg tænker ti, som jeg var aktivt Medlem i ... af Mundtøjsdyd og Selskabsvrævl, af Bystaahej og Borgerkævl ... af stram troskyldig Skidenhed, af himmelrigt Lidenhed, af martialiske Haresind, af dybtølt Vaas om Pølseskind ... af arrig Fromhed, lyrisk Mæsk ... det alt kom op som gammelt Flæsk.

Og i det sidste Mavepres kom Laurbærkransen, tredve Læs, og Villa, Bil og Prismespil,

og Stole, Her end Ender til ... Det var som alting svimled væk, før jeg blev færdig med mit Bræk.

Da blev min Sjæl saa let og karsk og Blæsten sød, skændt den var barsk. Jeg saa paa Solen: Du og jeg skal følges ad paa Livets Vej. Som Solblomsten drejer sig og ser paa dig, alene dig, saa vil jeg stirre sund og hed, til du engang for mig gaar ned.

Og nu staar Solen paa mit Tag, min hele Skat fra denne Dag, og den skal varme hvid og brav engang paa Gruset paa min Grav. Og naar jeg ser de andre gaa paa Gaden rundt som Dukker smaa og pynte deres Tomling-Krop med alt, hvad jeg har brækket op, saa smiler jeg: Du hyvide Ven som over Taget glider hen og gør saa let mit Aandedrag — fornøj mig til min sidste Dag!

Moderne Ægteskab.

—o—

Saaledes hedder den ny Bog, Magister Harald Nielsen har udsendt til Bekæmpelse af den Ægteskabslov, Regeringen har forelagt Rigsdagen, men hvis egentlige Ophav er den Kommission, der er nedsat til Udarbejdelse af en fælles skandinavisk Ægteskabslovgivning. Bogen er udsendt fra Aschehaugs Forlag som Led af den Række Skrifter, Magisteren udsender under Fællestitel: Af Tidens Træk.

Hr. Harald Nielsen hævder, at Kommissionen har forset sig paa, hvad der kan naas ad Lovgivningens Vej, og at der i dens Forslag er meget mere af Teori og Principer og den Slags, end der er af Forstaaelse af det levende Liv og dets uskrevne Love.

Med Blikket skarpt fæstet paa Fænomenet: den selverhvervende Kvinde, har man ladet det sig være magtpaaliggende ved Hjælp af Lovparagrafer ensidigt at værne om Hustruens Stilling over for Manden og Moderens over for Børnene, og paa en saadan Maade, at der er Fare for, at Ægteskabet og Familienlivet i det hele vil være truet og Samfundet staa Fare for at glide ud i løse Forhold.

Harald Nielsen frygter for, at det vil gaa som i det gamle Rom, hvor man allerede efter den første puniske Krig begyndte at indføre Lovregler, som begunstigede Løsningen af de ægteskabelige Baand under Paaberaabelse af den personlige Frihed og deslige — den samme Vej, ad hvilken Kommissionens Forslag vil føre os yderligere frem, end vi allerede er kommen. Det førte til, at det gik til Agters med Ægteskabet som samfundsbevarende Institution. Man giftede sig og gik fra hinanden igen og tog en ny Ægtefælle, ganske som man skiftede Tjenestefolk. Ægteskaberne blev ufrugtbare, og Kvinderne behandledes med Ringeagt.

Det er især den selverhvervende Kvinde, der har været Udgangspunktet for en Række Bestemmelser, der i mange Tilfælde ganske vil forrykke Forholdene inden for Ægteskabet. Man har villet stille begge Ægtefæller "lige" og "fri" — paa Papiret —, men Praksis kommer til at tage sig ganske anderledes ud, saafremt Kommissionens Forslag gennemføres, idet Manden vil blive stillet betydeligt ringere. Men skal Ægteskabet ikke undergraves, maa det ikke gøres ufordelagtigt for Manden at stifte Familie. Monogamiet — ugiftet — er Hustruens Magna Charta. Gennem det sikres hun inden for Ægteskabet en Indflydelse paa godt og ondt, der rigeligt afbalancerer Mandens Foreldremyndighed, og — som Erfaring og Digtning viser — hyppigt overgaar den, Monogami og Patriarkat — to stræn-

ge Krav, der holder hinanden i Ligevægt.

Kommissionens Forslag truer Mandens Fadermyndighed som aldrig før, og det aabner en Adgang for Øvrigheden til at blande sig i Forholdet mellem Ægtefællerne, der vil føre til, at Mandens hele Stilling inden for Familien vil være truet. Ja, han kan i Grunden betragte sig som slagen og besejret fra den Dag, Hustruen har paakaldt Øvrighedens Afgørelse i Tvistigheder, der maatte være opstaaet dem imellem.

I sine Bestræbelser for at værne om Hustruen har Kommissionen foreslaaet Bestemmelser, som vil ødelægge Værdier, der er uerstattelige, som vil angribe Hjemmenes Ukrænkelighed og medvirke til Familielivets Oplesning. Dets Gennemførelse vil i vide Kredse fremme Utilbøjelighed til at indgaa Ægteskab. Og det var dog Familienlivet og Hjemmene, der i vor forjagede og forpinte Tid skulde være den enkeltes Fødested og frelsende Støtte.

Man huske, hvad det er en Mand indlader sig paa, naar han gifter sig. Han paatager sig Forpligtelser, omfattende og ubestemte, som selve Fremtiden, Forpligtelser, som det vil være ham umuligt at svare til, uden naar han har Armene fri, og som han derfor vil være moralsk berettiget til at skyde fra sig, naar man kortsynet forsøger at svinebinde ham ved en økonomisk Haandfæstning.

Det er ikke Meningen at ville paa staa, skriver Harald Nielsen, at en Mand ikke baade kan og bør raadføre sig med sin Hustru, inden han sælger deres Hus, eller at hun ikke skulde have Krav paa, saa vidt Kaarene tillader det, at faa Midler til sine private Behov, men det betyder, at dette og andet lignende, der er rimeligt, naar det omfatter som moralske Fordringer, bliver utaaleligt og uforeneligt med den Dispositionsfrihed, der er Forudsætningen for, at han kan paatage sig den samlede Opgave, naar det opstilles som Retskrav, og at Hustruen, der udstyres med disse, derved forvandles fra en god Gave til en Klods om Benet.

... Bogen gnistrer af Kampmod og Sarkasme, og Læserne rives let med. Ingen vil nægte, at Harald Nielsen siger mange ypperlige Ting; men det hele er en vanskelig og mangesidig Sag, der rummer en Mangfoldighed af forskelligartede Enkelttilfælde, flere end den enkelte som Regel er i Stand til at overskue. Det vil da ogsaa kunne paavises Faktorer, som heller ikke Harald Nielsen har tillagt tilstrækkelig Vægt. Han har anlagt en bestemt Synsmaade, og han har gennemført den med stor Konsekvens.

En Bedømmelse og Værdsættelse af Harald Nielsens Indlæg forudsætter et grundigt Studium af selve Lovforslaget med de dertil knyttede Anmærkninger. Og hans Bog kan give Anledning til, at Folk i Almindelighed ofrer det saare vigtige Samfundsanliggende, den behandler, en noget større Opmærksomhed, vil den allerede derved have haft sin Mission.

Udenfor Redaktionen.

— Nu er Tiden atter inde at der skal forberedes en ny Skatteligning og for hver Gang dette foregaar skal Skatteskrænen drejes en ny Omgang; den kommer herved efterhaanden til at frembringe et Tryk, der bliver ret føleligt; det er derfor længere jo mere nødvendigt at have et godt og sikkert Grundlag for Paaligningen af disse ret store Summer, og det eneste Grundlag, hvorpaa der kan lægges en retfærdig Ligning, er en nøjagtig Opgivelse af Indkomst og Formue. Dette kan

kun naas ved et velført Regnskab med Statusopgørelse ved Regnskabsbegyndelse og Slutning.

Derfor, hvem der ikke tidligere har ført Regnskab, maa i egen Interesse begynde nu; det er jo kun et Tidsspørgsmaal, naar der bliver indført tvungen Bogføringspligt for Landbruget, og det skulde ikke være uoverkommeligt, navnlig for yngre normalt begavede Mænd, at føre et Regnskab, der kan tjene som en god Efterretning ved Skatteligningen.

Driftsudgifterne er ved at blive meget store overalt, og det bliver derfor mere vanskeligt at skønne rigtigt, og uden Regnskab er Skatteyderen i Virkeligheden værgeløs; han kan nok klage, men han kan intet bevise.

X

Humledal Gødningforening

Da „Dansk Andelsgødningforening“ ikke kan levere Superfosfat til Forbrugsbrug, bedes Medlemmerne selv købe deres Forbrug hos Købmanden.

Kaligødning
er paa Lager paa Hollændergaard.
Aug. Olsen.

Gymnastik for Karle

begynder i Olsker Forsamlingshus
Tirs dag den 13. ds., Eftm. Kl. 7.
Deltagere til et Gammelmandshold
ønskes ogsaa.

Aug. Olsen.

1 Stk.
„Lammeskind“
er hjemkommet. 2 Al. br.
Sælges for 19 Kr.

Nordlandets Handelshus.

Sanglærerinde
Fru Marie Neukranz,
(uddannet i Berlin)
modtager Elever i Sang og Musik
Lørdag 4-5 hos Bogtr. Gornitzka.

Fra Amerika

er hjemkommet et meget
stort Parti Arbejdsbenklæ-
der og Overtræksbenklæ-
der med Seler.

Kvaliteten er særlig god og Pri-
sen meget rimelig i

Nordlandets Handelshus.

Den Person,

som den 4. ds. har borttaget en
Brostensmas og Klaphammer m.m.
bedes levere det omgaaende tilbage
da Vedkommende ellers bliver meldt
til Politiet.

Borreløngens Granitværk.

5 Ugers Grise

er til Salg paa
Dynddalegaard i Ro.

Pige søges.

En yngre Pige kan faa Plads til
1ste Febr. Løn 30 Kr.
Lærer Toft, Sandvig.

Svanebay

er hjemkommen og føres i for-
skellige Farver. Ekstra svært
og varmt, egner sig udmærket
til Undertøj, Pris 6,50 m

Nordlandets Handelshus.

Overretssagf. Bojesen-Koefoed

Sct. Mortensgade 17, Rønne, Telf. 22
(tidl. Fuldm. ved Byfogedkontoret i
Hasle).

Kontordag i Allinge Mandag
do. i Hasle hver Onsdag Fm.

Spis altid den nye
„COCO“
Plantemargarine.

Margarinefabriken
„COCO“, Randers.

Faas i alle større Forretninger.

Et Parti Tændstikker
udsælges for 20 Øre Pk.
Allinge Kolonial- og Produktforretning

Vi sælger en ganske fortrinlig
Gulvfernis med Glans
Bronce Amor, Brasso Zebra.
Nordlandets Handelshus.

Ny Høst
af bornholmske

Gule Kogearter,
stor Hvidkaal,
Nye Byggryn,
valsede og hele, alle Finheder.
Valsede Byggryn i Pakker.
do. Havregryn -
De laveste Priser i
Nordlandets Handelshus

Forlang hos Deres Handlende
Viggo Glistrup
K A F F E.
Specialitet:
Ægte Java Kaffe.

Hasle.
Til Festgaver

anbefales mange pæne Ting. Ind-
rammede Billeder samt Kort og Te-
legrammer. Legetøj i stort Ud-
valg.

Fotografering og Forstørrelser
til Julen bedes bestilt i god Tid.
Restlæger af Tapeter sælges med
Rabat.
Charles Svendsen, Hasle.
Telefon 66.

Allinge Biograf.

Søndag 11. Januar Kl. 6 $\frac{1}{2}$ -8 $\frac{1}{2}$.
New-Yoreks farligste Mand
Stor spændende Folkekomedie
i 6 Akter

En af de populære amerikanske
Detektivfilm.
Til disse Forestillinger er Billetpri-
serne kun: Voksne 70 Øre, Børn
35 Øre, Skat iberegnet.
Paa Grund af Filmens Længde be-
des Publikum møde præcis.

Brænde
er til Salg paa Mollegaard i Rø

GODTKØBS-UDSALG

Mit store aarlige Godtkøbs-Udsalg
begynder

Lørdag d. 10. Januar

Masser af Varer er nedsat betydeligt i Pris.

Rester og ukurante Maal af næsten alle Slags
Metervarer er fremlagt mærket med Maal og Pris.

Paa alle Varer, der ikke er nedsat til
en bestemt Pris, gives under Udsalget
10 pCt. Rabat.

Magasin du Nords Udsalg Allinge
J. P. SOMMER.

Stormnat.

De sorte Skyer svulmer
for Pres af gejl Lyster,
og Stjærneskummet stænker
mod Himmeriges Kyster.

Se: Luften er en Stormflod.
Den skummer og den stiger
— den vælter vild og trodsig
mod Himlens stærke Diger.

Mit Sind er selv en Stormflod.
Forlængst det sprængte Formen
i drømme om at svulme
og blive ét med Stormen.

I mine Syndflodsdrømme
jeg higer efter Stunden,
da Træerne som Alger
skal slide sig fra Bunden.

Jeg fyldes af et Ekko
af Stormens barske Gaade,
— Jeg Dybhavsdyr, der længes
mod Overfladens Fraade.

Nu lèdes jeg ved alle
de blanke Fiskekropper.
Nu hører jeg en Genklang
af Bølgerne deroppe

og stirrer, syg af Længsel,
tilværs mod Stjærneskummet
— fyldt af den Storm, der evigt
gaar syngende i Rummet.

Chr. Stub Jørgensen.

Gudstjenester og Møder.

Søndag den 11. Januar.
Allinge Kirke Kl. 10, Skrm. 9 $\frac{1}{2}$.
St. Ols Kirke Kl. 2. ved Missionær
Bindslev.
Mandag Ungdomsafdelingen.
Tirsdag K. F. U. K.
Onsdag Samfundsmøde.
Torsdag K. F. U. M.

Smaafuglenes Bøn.

Aarle nu ved Lo og Lade
flokkes vi med sulten Mund,
for hvert Korn vi takker glade
i den kolde Morgenstund.

Vi kan ej som Grævling skjule
os i Jordens lune Skød,
ej vi kan, som mange Fugle,
flyve bort fra Frost og Nød.

Nej, vi maa i Danmark blive,
fryse her ved Hus og Gaard.
Glem da ej os lidt at give,
til det alter bliver Vaar!

Enten - eller.

Ung Dame: Jeg kom igaar i en
ubehagelig Situation.
Veninden: Hvordan det?
— Jo, Aksel fortalte en saa græs-
selig Historie, at jeg ikke vidste,
om jeg skulde være fornærmet eller
lade, som om jeg ikke forstod den.

En Tobakshistorie fra Grønland.

Peter Freuchen fortæller om Eskimoernes Besværligheder i Krigsaa-
rene:

Eskimoerne holder meget af en
god Tobak. Men denne var jo lidt
slem tilsidst. Vi fik en Sending
Humletobak. Jeg prøvede først at
sætte Prisen ned til det halve. In-
gen købte. Jeg satte den atter ned
til det halve af det halve.

— Naa, og saa?

— Købte de skam heller ingen
Ting. Tilsidst stillede jeg Humlen
ved Døren og skrev paa en Plakat:
„Til gratis Afbenyttelse“.

— Nu er jeg spændt.

— Jamen, heller ikke til den Pris
vilde de have den. Jeg brugte den
til Strøelse for Hundene, de var
henrykte.

Naar Damerne spiller Kort.

En mindre høflig Mand — ja en
rigtig afskyelig Mand maa det være
— paastaar, ser vi i et jydsk Blad,
at Damer spiller Kort paa følgende
Maade:

— Var det mit Stik? Nej, men
var det virkelig dit? Ak, saa ækel
du er! — Men det dér tog jeg, gjorde
jeg ikke? La' mig se, er det mig,
som skal spille ud? — Nej, men
nu sidder du jo og ser mine Kort.
Saa du virkelig ikke, hvad for Kort
jeg har? — Jajada, jeg skal spille
ud. Men vent lidt da, Menneske,
jeg maa da faa Tid til at tænke mig
om. — Hvad er Trumf? Er det Hjer-
ter? Jasaa, er det Ruder. Naa, saa
spiller jeg den ud da — nej — jo,
lad gaal!

— Og saa vil hun tage Stikket ind,
uagtet det er Modstanderens, eller
sit Kort tilbage og lægger et andet
i Stedet og bliver i daarligt Humør,
naar hun ikke faar Lov til det.

CLOËTTA[®]
ALBA
Spise - Chocolader

Dugedrejl

er igen paa Lager i forskellige Mønstre og Kvaliteter.
Dobbeltbred fra 6,75 pr. m.

Nordlandets Handelshus.

Vi har atter

riflet Jernbanefløj

paa Lager. Meget svært og stærkt. Udmærket til Herreklæder og Børnetøj. Sælges for 8,75 m.

Nordlandets Handelshus.

I fri Handel høves:

Glutenfoder, Hvedeklid, Majs, Byg, Havre, Blandsæd.

Knækmajs, Majsskraa, Bygskraa
til Ombytning ventes,

Soyaskraa, Majs og Hvedeklid.

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

Brødrene Anker

Jernstøberi & Maskinfabrik

Telefon 2. **Hasle** Telefon 2.

Vi har rigeligt af

Grove danske Hvedeklid og det gamle Mærke af **Glutenfoder** til Malkekøerne i **Fri Handel.**

Til Ombytning for leveret Brødkorn har vi

Soyaskraa, valsede **Soyakager**, **Byg** og **Majs** samt grove danske **Hvedeklid**, som sælges til de fastsatte Priser.

Nordlandets Handelshus.

Kløverfrø, Græsfrø, Roefrø, afsvampet Saakorn

til Brug i Foraaret 1920 sælger vi fra det nye Selskab

Bornholms Frø og Saasæd Central.

Alle vore Bestillere vil heretter faa Frøet afvejet og plomberet fra Hovedlageret og alle disse Leveringer er underkastet Statsfrøkontrollens selvstændige Kontrol. — Altsaa første Kvalitet og den bedste Kontrol, som kan hydes.

Vi beder vore Venner om at sende os Deres Bestillinger snarest.

Nordlandets Handelshus.

Prima Ris meget billigt og

Prima Klipfisk anbefaler

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

Bornholms Margarinefabriks VEGETABIL MARGARINE

er anerkendt som den bedste.

Faas hos alle Handlende.

Fineste Klipfisk, Ægte Caroline-Ris, Ægte Japan Ris

sælges, og Priserne er mere rimelige i

Nordlandets Handelshus.

Rønne-Allinge Jernbanes

Køreplan.

Søgnedage.

Rønne-Sandvig

Fra Rønne	820	630
- Nyker	843	653
- Klemensker	903	713
- Rø	923	733
- Tein	941	751
- Allinge	954	804
- Sandvig	10—	810

Sandvig-Rønne

Fra Sandvig	11—	840
- Allinge	1111	851
- Tein	1124	904
- Rø	1142	922
- Klemensker	1205	945
- Nyker	1220	10—
- Rønne	1240	1020

Søn- og Helligdage.

Rønne-Sandvig

Fra Rønne	845	1235	450
- Nyker	904	1254	509
- Klemensker	921	111	526
- Rø	939	129	544
- Tein	954	144	556
- Allinge	1004	154	609
- Sandvig	1010	2—	615

Sandvig-Rønne

Fra Sandvig	1040	230	645
- Allinge	1048	238	653
- Tein	1058	248	703
- Rø	1114	304	719
- Klemensker	1133	323	738
- Nyker	1145	335	750
- Rønne	1205	355	810

Erindringsliste.

Toldkamret 8—12 Form., 2—5 Efterm.
Kæmmerkontoret 10—11 og 2—4.
Borgmesterkontoret 2—4 Eftm.
Laane- & Diskontobanken 2—4 Eftm.
Sparekassen 10—12 og 2—4.
Branddirektøren do.
Stempelkontor i Sparekassen. 10—12, 2—4
Dampskibsexpeditionen, aaben ved Skibenes Ankomst og Afgang Tirsdag og Fredag Efterm., Mandag og Torsdag Form.
Sognepræsten Tirsdag og Fredag 6—7.
Distriktslægen 8—9 og 2—3.
Postkontoret: Søgnedage 9—12 og 2—7 Søndag 9—10.
Telegrafstationen 8 Morgen til 9 Aften. Søndag 9—10.
Statsanstalten for Livsforsikring ved Chr. Olsen, Messen. Kontortid 1—4 Em
Folkebogsamlingen paa Raadhuset: Fredag 7—8.
Jernbanest. er aaben for Gods 8—12, 2—7 Hjelpekassen: Formd., Bagerm. P. Holm Kasserer H. P. Kofod. Kontortid hver Fredag fra 5—7.

Ordet er frit!

Vi gør vore mange Læsere i By og paa Land opmærksom paa, at enhver kan faa optaget Artikler og Indlæg om Emner af almen Interesse i „Nord-Bornholms Ugeblad“.

Betingelsen er kun, at det skrevne er holdt i en sømmelig Form og indenfor rimelige Grænser, samt at Indsendere—til Underretning for Redaktionen—opgiver Navn og Adresse. Ligeledes modtager Redaktionen gerne Meddelelser om saadanne Ting og Forhold, som egner sig til Behandling i Bladets Spalter.

Dette gælder baade Byen og Landet, og det er en selvfølge, at Redaktionen altid vil jagttagte den strengeste Diskretion med Hensyn til sine Kilder.

Udebliver Bladet

beder vi Læsere henvende sig paa Postkontoret, og Fejlen vil hurtigt blive rettet. I modsat Fald maa De henvende Dem til Bladets Kontor, og vi skal da sørge for, at De faar det tilsendt.

De averterende

anmodes om at indlevere deres Annoncer inden Torsdag. Smaa Avertissementer kunne dog som Regel medtages indtil Torsdag Middag.

Søger De en Pige, en Karl eller en Dreng, eller mangler De en Svend eller Lærling en Fodermester eller anden Medhjælp, bør De snarest avertere i Nord-Bornholms Ugeblad der hver Fredag bringes direkte ind c. 1700 Hjem og læses af saa godt som hvert eneste Tyende. En Annonce her i Bladet vil derfor saa godt som altid bringe et tilfredsstillende Resultat.

Ligkister og Møbler. anbefales.

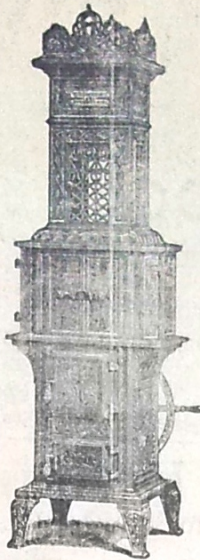
Klemensker Snedkerforretning

Telf. Kl n 13.

L. Pihl.

Firkantede Morsø Ovne

er lige gode for Kul, Koks, Tørv og Brænde.

Vi har 11 forskellige Ovne paa Lager, som sælges til gammel Pris, det vil sige, at Støberiet senere har forhøjet Priserne med 2 Gange 12½ pCt.

Alle Slags Rør, Muffer, ildfast Sten og Ler.

Nordlandets Handelshus.

Vi har det største Lager af

Voksdug og Linolium.

Prima **Bordvoksdug** fra 2,85,

Voksdugsborder til Hylder 22 Øre,

Linoleum til Gulve, forskellige Kval. og Mønstre.

Nordlandets Handelshus.

Bornholms Spare- & Laanekasses

Afdeling i Allinge

Kontortid: 10—12 og 2—4.

Modtager Indskud paa alm. Sparekassetilkaar til en Rente af 4 pCt p. a., paa Folio til 2 pCt. p. a.

Bestil Deres Tryksager i Allinge Bogtrykkeri

Allinge Kolonial- & Produktforretning

anbefaler

Kolonialvarer

Konserves og Frugtsafter
Værktøj, Redskaber
Køkkenudstyr, Urtepotskjulere
Kaffestel, Spisestel
Kakkelovne og Komfurer
Tagvinduer, Staldvinduer
Murgryder, Pumper, Jernrør
Brædder, Planker, Lægter
Tømmer, Cement, Tagpap
Søm og Skruer
Smøreolier, Drivremme
Remmeledt, Smørekander
Roegrebe, Roeknive, Roekurve
Børstenbindervarer
Spegesild og Kryddersild
1/8 og 1/4 Tdr.
Klipfisk, Fedt, Margarine

Allinge Kolonial- & Produktforretning.